

Павелко Даниїл Геннадійович
Науковий керівник – канд. філос. наук, проф. Фірсова Л.В.
Державний біотехнологічний університет

СЕНС ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В ФІЛОСОФСЬКОМУ ОСМИСЛЕННІ

В чому сенс життя? Над цим питанням задумувались і задумуються й далі, мабуть всі. Питання про сенс життя людини - це ключова світоглядна проблема розпочинаючи з тих пір, відколи людина стала розумною, аж до нашого часу. Кожен з нас хоча б раз у житті стикався з цим, намагаючись знайти відповідь. Особливо часто такі питання постають перед людиною, коли вона міркує над життям і смертю. Від його вирішення залежить спрямованість соціальної діяльності людини. Хтось вважає за сенс життя - залишити за собою потомство, хтось приймає за сенс життя просто якимось прожити його.

Протягом своєї довгої історії філософія надала багато можливих відповідей на питання про сенс життя, кожна з яких має свій сенс. Можливо, відповідь залежить від того з якої точки зору розглядати це питання. Це може бути позиція щодо духовності, моралі, безсмертя, підсвідомість, сила, самовдосконалення. Однак єдиний сенс для всіх людей народів не знайти, бо поряд із загальнолюдськими, вічними істинами в йому є щось спецефічне.

Сократ вважав, що сенс життя полягає в поліпшенні своєї душі, адже саме це дозволить пройти земний шлях з гідністю і без злих помислів. Аристотель радив стати щасливою людиною. Він вважав, що метою всієї людської діяльності є щастя (eudaimonia), яке виражає сутність кожної людини. Антисфен і Діоген із «Синопису» погоджувалися з Аристотелем, тільки слово «щастя» було замінене словом чеснота. За вченням мислителів, чеснота — це вміння задовольнятися дрібницями й уникати зла. Епікур стверджував, що сенс людського існування полягає в тому, щоб жити життям богів: жити десь в затишному місці, з коханими, мати прості радощі і не втручатися в політичну ворожнечу. Склавши найбільш відомі філософські гіпотези про сенс життя можна узагальнити все до єдиної думки, що сенс життя полягає в шляху до особистого вдосконалення (успіху), тобто в постійному потоці життя в якому людина постійно самовдосконалюється. В цьому потоці людина проживає життя, залишає потомство, самовдосконалюється, виповнює свої мрії, що в комплексі робить людину щасливою.

Тобто сенс життя тим чи іншим чином полягає або відноситься до набуття щастя в житті. Щастя — психоемоційний стан цілковитого вдоволення життям; відчуття радості, приємних емоцій та задоволення життям. Це визначення досить схоже з успіхом. Набутий людиною успіх стає великим збудником нової енергії, необхідної для нових досягнень. Людина, повинна постійно йти до нових досягнень задля поповнення енергії. Успішним досягненням можна вважати взаємне порозуміння в сім'ї, вдаль прогулянку у хорошу погоду або легкий робочий день і так далі.

Після всього сказаного можна підвести підсумок, що сенс життя кожної людини унікальний і неповторний, як і її життя, що може постійно змінюватись і переоцінюватись.

Самкова Катерина Владиславівна
Науковий керівник – канд. істор. наук, проф. Міносян А.С.
Державний біотехнологічний університет

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

Глобальні проблеми сучасності охоплюють широкий спектр питань, що впливають на все людство та його майбутнє. Ці проблеми виявляються у різних сферах: від екології та демографії до економіки, соціальних відносин та безпеки. Виникнення глобальних проблем пов'язане з посиленням впливу людини на природу та суспільство, зростанням чисельності населення, науково-технічним прогресом та економічною глобалізацією. У доповіді матиме місце ключові проблеми, з якими стикається світ у XXI столітті.

1. Російська війна

Росія порушила в 2014 році територіальну цілісність захопивши Крим та окремі території Луганської і Донбаської області. А у 2022 році здійснилась повномасштабна військова агресія проти нашої України з боку Росії, яка триває до тепер.

2. Збройні конфлікти й міжнародна безпека

Незважаючи на розвиток міжнародного права та миротворчі зусилля, у світі продовжують існувати численні збройні конфлікти. В результаті гинуть люди, руйнується інфраструктура та дестабілюються цілі регіони.

•Тероризм : Тероризм є однією з головних загроз міжнародній безпеці. Такі терористичні організації, як Аль-Каїда та ІДІЛ, прагнуть поширювати екстремістські ідеї через насильство та зловживання, загрожуючи безпеці держав та населення.

3. Екологічні кризи

Екологічна ситуація на планеті викликає серйозне занепокоєння. Наслідки нерационального використання природних ресурсів, забруднення навколишнього середовища та глобальне потепління впливають на всі аспекти життя людей. Основні екологічні проблеми включають:

•Глобальне потепління та зміна клімату : Викиди парникових газів внаслідок спалювання викопного палива призвели до значного підвищення температури на Землі. Ця зміна клімату створює екстремальні погодні явища — урагани, посухи, повені — які зараз завдають величезної шкоди екосистемам і людському життю. Глобальне потепління також загрожує біорізноманіттю, приводячи до зникнення багатьох видів.

•Забруднення навколишнього середовища : Антропогенні викиди забруднюючих речовин, таких як пластик, важкі метали та хімічні сполуки, суттєво погіршили стан води, повітря й ґрунт. Особливу загрозу становлять пластикові відходи, які забруднюють океани, вбиваючи морську фауну.

•Змінення природних ресурсів: постійне використання невідновлюваних ресурсів, таких як нафта, газ і вугілля, призводить до їх виснаження. Водночас дефіцит прісної води стає все більш серйозною проблемою, особливо в густонаселених районах.

4. Демографічна проблема

Зростання населення Землі пов'язане з багатьма викликами для сучасного суспільства. За оцінками ООН, населення світу може досягти 10 мільярдів осіб до 2050 року. Це створює значні труднощі в забезпеченні продовольством, водою та житлом, особливо у країнах, що розвиваються.

•Перенаселення та урбанізація : Швидке зростання чисельності населення в країнах Африки, Азії та Латинської Америки причиною перенаселення, місто де інфраструктура не справляється з навантаженням. Це веде до зниження умов життя, підвищення рівня безробіття та соціального напруження. Прикладом перенаселення та урбанізації в Африці можна назвати Нігерію, яка стикається з одними із найгостріших проблем, пов'язаних із швидким зростанням населення та некерованою урбанізацією.

5. Соціальна, економічна нерівність і бідність

Нерівність в рівні життя між країнами і всередині країни залишається однією з головних глобальних проблем. Незважаючи на загальний ріст світової економіки, розрив між багатими і бідними продовжує зростати.

•Бідність : Понад 600 мільйонів людей продовжують жити за межею бідності. У країнах, що розвиваються, значна частина населення не має доступу до чистої води, їжі, охорони здоров'я та освіти.

•Гендерна нерівність : Жінки та, як і раніше, стикаються з дискримінацією у доступі до освіти, праці та участі у політичному житті, що уповільнює прогрес у суспільстві.

6. Збройні конфлікти й міжнародна безпека

Незважаючи на розвиток міжнародного права та миротворчі зусилля, у світі продовжують існувати численні збройні конфлікти. В результаті гинуть люди, руйнується інфраструктура та дестабілюються цілі регіони.

•Тероризм : Тероризм є однією з головних загроз міжнародній безпеці. Такі терористичні організації, як Аль-Каїда та ІДІЛ, прагнуть поширювати екстремістські ідеї через насильство та зловживання, загрожуючи безпеці держав та населення.

7. Охорона здоров'я та пандемії

Глобальні проблеми охорони здоров'я стали особливо очевидними у ході пандемії COVID-19, яка торкнулася всіх країн світу. Поряд із інфекційними захворюваннями, важливою загрозою для захворювання залишаються хронічні хвороби.

•Пандемії : Інфекційні захворювання, такі як COVID-19, віспа та ВІЛ/СНІД, продовжують погіршувати життя мільйонів людей. Стрімке поширення інфекційних захворювань у глобалізованому світі вимагає від міжнародної спільноти спільних зусиль для запобігання новим епідеміям.

•Недолік поширення медичної допомоги : У багатьох країнах, особливо в Африці та Азії, рівень охорони здоров'я залишається низьким, що загострює проблеми з хворобами. Нестача кваліфікованого персоналу, обладнання та лікарів заважає багатьом людям отримати доступ до лікування.

Ці глобальні проблеми вимагають скоординованих дій на всіх рівнях - від урядів країн до міжнародних організацій та шкільних товариств. Вирішення цих питань є ключовим для розвитку планети.

Смородько Павло Володимирович
Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Кобелева Д.Л.
Державний біотехнологічний університет

ІМРЕ ЛАКАТОС – ОДИН З ВИДАТНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ ПОСТПОЗИТИВІЗМУ

Імре Лакатос був видатним філософом науки, який зробив значний внесок у розвиток критичного раціоналізму та методології науки. Народився у 1922 році в Угорщині, він пережив складне дитинство під час Другої світової війни, втративши матір і бабусю в Освенцимі. Щоб уникнути переслідувань, Лакатос двічі змінював прізвище – спершу з єврейського Ліпшиць на угорське Мольнар (Мельник), а потім, коли Угорщина стала комуністичною державою, на більш "пролетарське" прізвище Лакатош (Столяр). Після війни він зайняв високий пост в Міністерстві освіти Угорщини, але в 1949 році був заарештований за "ревізіонізм" і провів три роки в таборі. Внаслідок Угорської революції 1956 року йому вдалося уникнути повторного арешту і емігрувати до Англії, де він викладав у Кембриджі та Лондонській школі економіки, яка тоді була центром філософії критичного раціоналізму під керівництвом його наставника Карла Поппера.

Широку популярність Лакатосу принесла докторська дисертація "Есе про логіку математичного відкриття", на основі якої була написана книга "Докази і заперечення". Вона стала новаторським поглядом на математичне знання як процес гіпотез та спростувань, віддаляючись від класичного розуміння математики як зібрання абсолютних істин. Лакатос продовжив розвивати цю ідею в ряді статей, де формував нове підґрунтя критичного раціоналізму, створюючи концепцію науково-дослідницьких програм. Відповідно до цієї концепції, науковий розвиток – це не просте накопичення фактів, а складний процес конкуренції між дослідницькими програмами, перемога яких залежить не стільки від доказів, скільки від їхньої евристичної сили та продуктивності.

Лакатос залишив вагомий слід у філософії науки завдяки своєму яскравому літературному стилю, що вирізнявся афористичністю та інтелектуальною сміливістю. Його праці не лише інтелектуально збагачували філософів, але й створювали естетичне враження, завдяки чому його ідеї користувалися попитом і за межами академічних кіл. Сьогодні його ідеї займають важливе місце в історії філософії науки, і хоча вони піддаються критиці, досі залишаються джерелом натхнення для багатьох науковців.